

DAN-SILVIU BOERESCU

**23 AUGUST -
ADEVĂRATA ISTORIE.
SINUCIDERE NAȚIONALĂ
SAU ULTIMA ȘANSĂ DE
SALVARE?**

**Mituri istorice controversate
reanalizate**

Carol al II-lea și finalul dezastruos al epopeii interbelice a României	9
De ce armata română, după ce a recuperat Basarabia, a continuat să lupte și dincolo de Nistru?	19
Ce s-a întâmplat, de fapt, la Odessa când partizanii sovietici au aruncat în aer comandamentul trupelor române?	26
Lovind cu ciocanele în tancuri: de ce nu ne-am retras trupele de la Stalingrad?	49
Posibilele explicații ale masacrului de la Cotul Donului, în 1942, când au pierit peste 150 000 de soldați români.....	57
Trădarea de la „Poarta Iașului“ și marea dilemă: dacă Antonescu era lăsat să întoarcă el armele în august 1944? A existat o șansă reală pentru obținerea unui armistițiu în condiții mult mai avantajoase decât cel obținut de grupările agreeate de Rege?.....	62
Influența unei presupuse agente sovietice, grecoaica fatală Dolly Chrissolegos, iubita din acel moment a tânărului rege Mihai, asupra deciziilor sale.....	74
Rolul agentului comunist Emil Bodnăraș (între altele și amic apropiat sau chiar prea apropiat al Principesei Ileana) în organizarea loviturii de stat.....	88
Misterul sinuciderii baronului Manfred von Killinger, ambasadorul Reich-ului la București, și al relației cu amanta sa, actrița Dina Cocea (viitoarea iubită a lui Dej)	101
Avatarurile Regelui Mihai I și ale Reginei-Mamă Elena după 23 august 1944	107

Ciudatul episod al semnării armistițiului la Moscova, abia pe 12 septembrie 1944, și cei 200 000 de soldați români luați prizonieri de sovietici după 23 august și trimiși în Siberia	116
Diviziile sovietice formate din prizonieri de război români, în care au activat unchiul lui Sergiu Nicolaescu și Liviu Dragnea, precum și tatăl lui Petre Roman.....	142
Ce s-a întâmplat cu Antonescu, la Moscova și București, din momentul arestării până în cel al execuției	165
De ce n-au reușit trupele sovietice să fure și aurul Băncii Naționale a României ascuns la Tismana?	174
Înainte de 23 august, a luat Hitler osemintele lui Vlad Țepeș de la Snagov?.....	189
În loc de epilog: povestea neromanțată a locotenentului George Boerescu, erou fără voie, supraviețuitor de la Cotul Donului trimis pe frontul din Transilvania după 23 august.....	191
Bibliografie controversată	199

Carol al II-lea și finalul dezastruos al epopeii interbelice a României

Actul de la 23 August 1944, când România a întors armele și a trecut de partea Aliților rămâne cel mai controversat moment al istoriei noastre moderne. Probă de oportunism istoric fără de care țara, ce abia fusese re-întregită în 1918, ar fi fost redusă la, probabil, hotarele vechiului principat Țara Românească, după unii, sau, dimpotrivă, o lovitură de stat sinucigașă care ne-a oferit plocon sovieticilor și ne-a condamnat la o jumătate de secol de teroare roșie, după alții, evenimentul nu poate fi înțeles fără a se lua în calcul evoluțiile politice autohtone din deceniul precedent, începând cu revenirea în țară a lui Carol al II-lea și accederea sa pe tron – nu mai puțin controversată! – în locul fiului său minor, Mihai I.

În 1927, Regele Ferdinand și premierul cu mână forte Ion I.C. Brătianu au murit unul după altul, lăsând un gol adânc pe scena politică. Principele Moștenitor Carol renunțase la toate drepturile monarhice și trăia la Paris sub numele de Carol Caraiman alături de amanta sa, Elena Lupescu. În aceste condiții, Mihai, în vârstă de 6 ani, fiul lui Carol, a fost proclamat rege sub tutela unei regente formate inițial din Patriarhul Miron Cristea, Prințul Nicolae, fratele lui Carol, și Gheorghe Buzdugan, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. (În mod straniu, Principesa Mamă Elena nu făcea parte din acest organism tutelar!)

Însă, în data de 6 iunie 1930, Carol al II-lea a revenit în țară după un exil autoasumat, care durase cinci ani. La ora 22:10, acesta a aterizat pe aeroportul Băneasa, după o călătorie plină de peripeții. De aici, fostul prinț moștenitor, cu o înfățișare greu de recunoscut, cu o eșarfă înfășurată peste față și cu o cască de pilot pe cap, s-a îndreptat spre cazarmile Regimentelor 2 și 9 Vânători de Munte. Acolo a fost întâmpinat cu entuziasm de ofițeri, în frunte cu vechii lui colaboratori, coloneii Gavrilă Marinescu și Paul Teodorescu. Un detașament de soldați avea să însoțească astfel convoiul de mașini care l-a condus pe Carol spre Palatul Cotroceni.

Premierul de atunci, Iuliu Maniu, a vrut o trecere „mai puțin bruscă“ a lui Carol către deplinătatea atribuțiilor regale, dorind mai întâi să-l introducă în Regență. După o discuție pe care Maniu a avut-o cu Carol, se pare că cel din urmă acceptase condițiile pe care premierul le dorea, inclusiv introducerea lui Carol în organismul regenței, urmând ca după o lună – timp în care acesta ar fi trebuit să-și rezolve chestiunile matrimoniale, împacându-se cu Principesa Elena (de care, în fapt, divorțase deja!) și renunțând la aventura cu Elena Lupescu – să fie proclamat Rege, înzestrat cu toate prerogativele cuvenite. La scurt timp după această discuție, Maniu a aflat însă de la Ion Mihalache și Grigore Iunian – doi lideri din propriul partid (PNȚ), care au discutat cu Carol – că acesta dorea să fie imediat proclamat Rege și că – surprinzător!? – ei sunt de acord cu „această părere a Alteței Sale Regale“. Lipsa de fermitate a premierului a facilitat această trădare a colaboratorilor săi apropiați și a netezit drumul spre viitoarea dictatură regală. „Dacă Maniu își închipuia că o să-l poată controla pe Prinț odată întors în România, înseamnă că nu știa cu cine are de-a face“, declara, de altfel, un apropiat de-al lui Carol. Dorind să schimbe această stare de lucruri, Maniu s-a întâlnit de urgență cu membrii Consiliului de Regență, care au fost de acord să-l convingă pe Carol să urmeze calea trasată de Maniu. Odată căpătat formal sprijinul Regenței, Premierul s-a îndreptat spre Cotroceni pentru a discuta din nou cu nesupusul Principe. Era totuși prea târziu! Între timp, Carol conștientizase sprijinul masiv pe care îl avea în țară, impunându-și fără probleme punctul de vedere în fața propunerii lui Maniu. Carol i-a spus că dorește să devină Rege „imediat“ și că vrea să se specifice că Domnia Sa a debutat odată cu moartea tatălui său. Nefiind de acord cu aceste pretenții absurde, Maniu l-a amenințat pe Prinț că-și dă demisia pe loc, însă nici această amenințare nu a avut vreun rezultat. Carol era decis să preia puterea prin orice mijloace.

Între timp, Cabinetul s-a întrunit pentru a hotărî acceptarea lui Carol ca rege sau ca regent. Trădarea liderilor țărâniști rebeli a fost consfințită de pasul următor făcut de aceștia. O delegație a Partidului Național Țărănesc a sosit la guvern, dorind să-l înștiințeze pe Maniu că dorește

LIBRIS | We know books

proclamarea imediată a ASR Principele Carol ca Rege. Mai târziu, Maniu nota: „Am văzut că, în contra opiniei publice, în contra parlamentarilor, nu are înțeles să forțez părerea mea, pe care, chiar dacă aş impune-o, tot nu ar putea avea roadele la care tindeam eu. Am recurs la singura soluțiune logică și onorabilă: mi-am dat demisia“.

Vestea întoarcerii lui Carol a cauzat o euforie în care a fost antrenată întreaga țară, peste care dăinuia acum o atmosferă de sărbătoare. Poporul își imagina că un rege cu mână forte avea să călăuzească România pe un drum fast.

Nu puțini dintre politicieni s-au temut însă că revenirea Prințului avea să ducă la un război civil, însă realitatea a fost alta: Carol a fost întâmpinat ca un veritabil mântuitor.

Căldura cu care a fost primit de oamenii obișnuiți l-a luat prin surprindere chiar și pe Carol. Regina Maria nota în jurnalul ei în legătură cu isteria provocată de întoarcerea în țară a fiului ei neascultător (și care, din acel moment, avea să o persecute constant): „Oamenii înnebuniseră complet, se îmbrățișau pe stradă, plângeau unii în brațele altora“.

Lumea venea rânduri-rânduri în fața palatului de la Cotroceni și a celui de pe Calea Victoriei, unde fanfarele cântau de dimineța până seara. Circulația în centrul Bucureștiului devenise, practic, imposibilă.

Singurii care păreau a fi nemulțumiți de ceea ce se întâmpla erau liderii liberali. Vintilă Brătianu declara: „Nu stăm de vorbă cu ex-prințul Carol și nu ne învoim la niciun fel de restaurație“, iar I.G. Duca spunea că: „Sfatul ce dau partidului nostru este o intransigență absolută. Totuși, noi vom învinge“. Se înșela amarnic!

Din nefericire pentru liberali, în fruntea partidului nu se mai afla Ionel Brătianu, care murise în 1927, cel care s-a opus cu dârzenie unei posibile reveniri a lui Carol și care deținea întreaga putere la acea vreme. Lider era acum fratele său, Vintilă Brătianu, care suferea de arterioscleroză și care nu mai avea decât șase luni de trăit.

În consecință, pe acest val de frenezie entuziastă, la 8 iunie 1930, Parlamentul l-a proclamat Rege pe Carol cu cvasiunanimitate: 495 la 1. Liberalii nu au fost prezenți la vot, dar asta nu avea decât o semnificație pur

simbolică. Înainte de această decizie, Parlamentul abrogase legile prin care se recunoștea renunțarea lui Carol la tron și înființarea Regenței. De asemenea, Mihai fusese retrogradat de la statutul de Rege la cel de Moștenitor al Tronului, fiindu-i acordat și titlul convențional de Mare Voievod de Alba Iulia.

În drumul său către Parlament, Carol a fost însoțit cu ovații de către mulțime, iar când a intrat în sala de ședințe, a fost aplaudat frenetic timp de 15 minute.

Vizibil mișcat de toate aceste gesturi, Carol a depus jurământul. După acest moment, a adresat câteva vorbe Adunării: „Tributul mișcător cu care m-ați onorat îmi arată că răutatea și intrigile dușmanilor mei nu au reușit. (...) Și acum să ne apucăm de treabă!“

Cât timp Carol era la Parlament, Prințesa Mamă Elena și fiul ei Mihai, care avea doar 8 ani, îl ascultau pe Carol la Radio. Mihai era surprins: „Abia acum își dădea seama că are un tată, fiindcă ani la rând i se spusese că tatăl e bolnav la Paris. Acum i se spunea că tata se făcuse bine și că se întorsese acasă. Era surprins să audă că tatăl lui devenise în prezent rege: «Cum poate tata să fie rege, când eu sunt rege?», a întrebat el. «De obicei, băieții nu sunt regi. Trebuie să aștepte să se facă mari», i-a replicat mama lui.“

După ce a depus jurământul în fața Parlamentului, Regele s-a îndreptat spre Parcul Carol, unde a depus o coroană la monumentul Soldatului Necunoscut. După acest ritual, trupele au jurat supunere noului suveran.

Sute de telegrame soseau în semn de felicitare pentru noul Rege. Era clar că Țara îl sprijinea, dar sarcina lui Carol nu era una deloc ușoară. Conștient de amploarea situației (criză economică acută, dublată de o instabilitate politică deja proverbială), Carol îi descrie într-o scrisoare starea lucrurilor, vărului său german Friedel: „Situația e dificilă (...) și atâtea lucruri trebuie schimbate. (...) O să fie nevoie de câțiva ani buni, de muncă grea înainte de a rezolva dezastrul economic pe care l-am moștenit“. Îi mai vorbea vărului său de „permanentele intrigi urzite pe ascuns“ de mama sa, Maria, sora sa, Ileana, și soția sa, Elena. Spunea despre „ura incredibilă“ dintre partidele politice și de faptul că armata îl preocupă, dar

a fost neglijată în timpul Regenței, fiind condusă de „generali politici“. Continua spunând că „lumea e conștientă că Șeful s-a întors, și asta se vede din atitudinea ofițerilor“. El conchidea: „Armata aparține Regelui și țării, nu politicianilor“.

Trebuie remarcate, dincolo de orice alte considerente, căldura și popularitatea de care s-a bucurat Carol la începutul domniei sale. Totuși, ceea ce a urmat nu a fost deloc pe măsura așteptărilor: „Carol nu și-a putut stăpâni pasiunile, totul fiind în detrimentul datoriei și a misiunii pe care le avea ca Rege. Cei zece ani în care a fost Suveran au fost presărați de o cvasipermanentă instabilitate politică, ce i s-a datorat în bună măsură“. Regimul de Autoritate Monarhică (1938) a fost punctul culminant al politicii pe care a dus-o Carol, iar momentul abdicării sale (1940) – pe fundalul teribilelor cedări teritoriale care schilodiseră efectiv România – ilustrează foarte bine acest eșec. Sfârșitul regimului a fost în contrast total cu entuziasmul cu care debutase cu un deceniu înainte. Din „mântuitor“ (la început), Carol devenise acum un „degenerat“. (www.historia.ro)

Asta se petrecea pe fundalul unei tragedii naționale care acționase cu repetiție. La 30 august 1940, românii au suferit una dintre cele mai grele încercări ale istoriei lor. Prin Diktatul de la Viena, zona de nord-vest a Transilvaniei a trecut în componența Ungariei.

Dezmembrarea Transilvaniei venea după ce România abia pierduse, în iunie 1940, Basarabia, Bucovina și Ținutul Herței, în favoarea URSS. A urmat apoi cedarea Cadrilaterului către Bulgaria. Toate pierderile teritoriale din 1940 s-au produs fără ca Armata Română să lupte pentru integritatea țării și fără ca România să se afle, oficial, în război cu vreunul dintre vecinii săi. România va intra în al Doilea Război Mondial abia în anul 1941...

Din punct de vedere riguros științific, documentul care a tranșat România, în anul 1940, se numește „al doilea Tratat de la Viena“. Primul Tratat de la Viena fusese cel din noiembrie 1938, prin care Ungaria lui Horthy obținuse teritorii din componența Cehoslovaciei. Atât la primul, cât și la al doilea Tratat de la Viena, Ungaria a avut câștig de cauză, întrucât a fost sprijinită de Germania lui Hitler și de Italia lui Mussolini, iar

celelalte mari puteri europene – Franța și Marea Britanie – erau preocupate să-și asigure propria securitate.

Presiunile asupra României, pentru a o determina să cedeze fără luptă Transilvania către Ungaria, s-au bazat pe o promisiune a Germaniei, care se angaja să „garanteze“, ulterior, frontierele României.

Acceptarea Diktatului de la Viena a fost favorizată de faptul că, în anul 1940, românii erau „complet izolați și lipsiți de sprijinul material și politic al oricărei puteri străine“, releva un studiu elaborat de Marele Stat Major al Armatei Române.

În acest context, la Viena, România a acceptat să cedeze o suprafață de 43 492 de kilometri pătrați și o populație de 2 667 000 de locuitori, dintre care 50,2% erau etnici români.

Delegația României la Viena a fost formată din Mihail Manoilescu (ministru de Externe) și Valter Pop. Ei au sosit la Viena încă din 29 august, dar au semnat Tratatul la data de 30 august.

În dimineața aceleiași zile, 30 august, Consiliul de Coroană condus de Regele Carol al II-lea a admis arbitrajul cu majoritate de voturi (19 pentru, 10 contra, 1 abținere) în schimbul garantării de către Germania și Italia a noilor granițe ale României.

Pentru a se bucura de victorie, la data de 11 septembrie 1940, Regentul Ungariei, Miklos Horthy, a intrat călare în orașul Cluj, pe un cal cu potcoave din aur. (<http://romanioliberal.ro>)

Stăpânirea maghiară asupra nord-vestului Transilvaniei s-a încheiat la data de 25 octombrie 1944, când Armata Română a eliberat ultimele două localități aflate sub ocupație – orașele Satu Mare și Carei –, însă Armata Roșie a mai păstrat echivocul o vreme, vrând să vadă dacă și Ungaria ar fi întors armele împotriva Germaniei lui Hitler, ceea ce nu s-a întâmplat niciodată. Abia după instaurarea deplină a puterii comuniste la București, Stalin a trimis celebra telegramă prin care anunța că Transilvania revenea integral țării căreia îi aparține din decembrie 1918, fapt consfințit și de acordul marilor puteri învingătoare în Primul Război Mondial.

1940 a fost anul de cea mai tristă amintire pentru istoria românilor. Practic, în acel an România Mare a încetat să mai existe. Conduasă de un

rege incapabil să reacționeze și o camarilă interesată, în fața unor mari forțe dictatoriale și revizioniste, România a clacat. La 26 iunie 1940, Molotov, prim-ministru al URSS, îl convoca la Moscova pe ambasadorul României Gheorghe Davidescu. În acel moment, ministrului român i-a fost prezentată o notă ultimativă prin care i se cereau României Basarabia și nordul Bucovinei. Aceste două regiuni urmau să fie anexate de URSS. În cazul în care România s-ar fi opus, ar fi urmat o invazie a Armatei Roșii, care, după unele surse, nu s-ar fi oprit la Prut, ci la Siret sau chiar la Carpații Orientali. Fără posibilitatea de a face ceva în fața acestei amenințări și fără sprijin din partea nimănui, românii au acceptat, dar fără să emită nici măcar o notă de protest. „Guvernul român, pentru a evita gravele urmări ce le-ar avea recurgerea la forță și deschiderea ostilităților în această parte a Europei, se vede silit să primească condițiile de evacuare specificate în răspunsul sovietic“, îi scria Davidescu, drept răspuns, lui Molotov.

Atât anglo-americanii, cât și Germania nazistă către care tindea Carol al II-lea își luaseră mâna de pe România. Mai mult decât atât, „Dictatul de la Moscova“ a avut loc prin consimțământul lui Hitler. Acesta, de fapt, s-a înțeles cu Stalin pentru luarea acestor teritorii românești și această clauză făcea parte din actul adițional secret al celebrului pact Ribbentrop–Molotov. Ciuntirea României de către sovietici a deschis apetitul revizionist și altor state membre ale Axei, adică state care gravitau în jurul Germaniei naziste și cu lideri apropiați de concepția politică a lui Adolf Hitler. Acestea erau Ungaria și Bulgaria. Mai ales Ungaria, condusă de Miklos Horthy, care instaurase un regim autoritar de extremă dreaptă. Pretențiile Ungariei au dus la noi pierderi teritoriale ale României și tot cu girul lui Adolf Hitler. Istoricii arată că rapturile teritoriale ale URSS în dauna României au facilitat și demersul revizionist al Ungariei în special. Diplomații maghiari îi cereau imperativ lui Hitler Transilvania. „Încă de la declanșarea războiului, la Budapesta se manifestase un curent al cărui exponent era șeful Marelui Stat Major, Henryk Werth, favorabil unei acțiuni militare împotriva României, în vederea ocupării Transilvaniei“, precizează reputatul istoric Florin Constantiniu. Sesizând momentul favorabil, diplomația

maghiară a început să insiste pe lângă Germania nazistă pentru primirea unor teritorii extinse din România Mare. La un moment dat, ungurii le-au prezentat nemților planul lor de anexare a Transilvaniei. Istoricii spun că era vorba despre trei variante, expuse de diplomații maghiari. „În zilele de 6–7 ianuarie 1940, la Veneția au avut loc convorbiri între miniștrii de Externe ai Italiei și Ungariei, conții Galeazzo Ciano și Istvan Csaky. Acesta din urmă a arătat că țara sa avea un program maximal și unul minimal în privința revendicării Transilvaniei: primul lua în considerare anexarea a 78 000 de kilometri pătrați, cu o populație de 4,2 milioane locuitori, dintre care 37% maghiari, 50% români și 10% germani; celălalt prevedea anexarea a 50 000 de kilometri pătrați, cu o populație de 2,7 milioane, români și maghiarii aflându-se în procente aproape egale“, preciza Constantiniu, în aceeași lucrare. A treia variantă consta în invadarea României și obținerea unui teritoriu cât mai vast. „Când, la 28 iunie, Uniunea Sovietică a anexat, fără ca România să opună rezistență, Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța, a apărut cea de-a treia situație evocată de ministrul ungar. La Budapesta s-a declanșat o adevărată isterie războinică. Războiul împotriva României era foarte popular“, continuă istoricul român. Aflându-se în sfera lor de influență și pentru a-i menține în orbita Axei, Adolf Hitler a decis să facă pe plac Ungariei și să-i dea ce-și dorește, adică o bună parte din Transilvania.

Pretențiile Ungariei erau deosebit de mari. Doreau să ocupe până la 78 000 de kilometri pătrați din România. Culmea, Hitler a limitat aceste pretenții. Nu din dragoste pentru poporul român însă. Istoricii au identificat două motive. Unul ar fi grija pentru petrolul românesc, esențial pentru mașina de război germană în Est, dar și noile realități politice. URSS trecuse de partea Angliei împotriva nemților, iar România putea servi și ca aliat, dar și ca bază germană. „Rușii sunt foarte aproape de câmpurile noastre de petrol (cele din România), doar la 30–50 de minute. Se poate să trebuiască să stabilim un cuib pentru vulturii noștri“, spunea Hitler în aceea perioadă. Tocmai de aceea nu dorea să dezmembreze prea mult România. Trebuia însă să-i mulțumească și pe unguri. Inițial a cerut ca românii și ungurii să se întâlnească și să cadă de acord. Este vorba

despre tratativele de la Turnu Severin. „Sub presiune germană, la Turnu Severin au avut loc discuții româno-ungare care au eșuat. Delegația ungară a pretins 69 000 de kilometric pătrați, cu 3,9 milioane locuitori (dintre care 2,2 milioane români). Teritoriul revendicat cuprindea spațiul transilvan de la nord de Mureș – trecând Ungariei Aradul, Alba Iulia și Brașovul –, dar lăsând României Blajul, Mediașul și Sighișoara“, a precizat Florin Constantiniu în *O istorie sinceră a poporului român*. Tratatul a eșuat însă, iar ungarii erau tot mai decși să invadeze România.

Văzând că cele două părți nu ajung la o concluzie, Hitler a decis să facă el ordine în partea aceasta de Europă. Împreună cu Mussolini, liderul Italiei fasciste, a semnat Diktatul de la Viena, un act de arbitraj prin care România pierdea Transilvania de Nord în favoarea Ungariei. Era vorba despre un teritoriu de 43 492 de kilometric pătrați, cu 2 667 007 de locuitori. Cei mai mulți dintre ei erau români.

Mai mult decât atât, România a fost pur și simplu umilită la Viena. Ministrul de Externe Mihail Manoilescu nu a fost lăsat să spună niciun cuvânt. De altfel, acesta, când a văzut harta cu România mutilată, a leșinat. „Am observat întâi că este o hartă românească. Am desfăcut-o cu nordul în jos, ceea ce m-a făcut să nu înțeleg nimic. Mi-a întors-o Schmidt. Ochii mei căutau tăietura de la granița de vest pe care cu toții o așteptam. Mi-am dat seama însă că este altceva. Am urmărit cu ochii granița care pornea de la Oradea către răsărit, alunecând sub linia ferată și am înțeles că ea cuprindea și Clujul... Am început să nu mai văd. Când mi-am dat seama că granița coboară în jos – ca să cuprindă secuimea –, am mai avut, în disperarea mea, un singur gând: Brașovul! O mică ușurare: Brașovul rămâne la noi. Când am privit în toată grozăvia împărțirea Transilvaniei, am înțeles că puterile care îmi erau mult slăbite mă părăsesc cu totul. Tabloul dinaintea ochilor s-a făcut neclar, ca un nor galben-cenușiu, din cenușiu, negru... În clipa aceea mi-am pierdut cunoștința. Nu mai trăisem o asemenea senzație fizică decât cu 22 de ani în urmă, când o injecție cu novocaină la o operație mă făcuse să trec pentru o clipă pe lumea cealaltă, de unde mi-am revenit cu ajutoare medicale date în extremis“, preciza Manoilescu în *Dictatul de la Viena. Memorii iulie–august 1940*. În cele din

urmă, ministrul român a semnat. De altfel, și în țară, Carol al II-lea și membrii guvernului acceptaseră această realitate. Eforturile palide ale guvernului român au fost de prisos. Pentru a evita acest dictat Carol al II-lea a luat legătura cu Hitler și i-a dat de înțeles că va deveni aliatul său, ba chiar a cerut o misiune militară germană în România. Mai mult decât atât, România, pentru a îmbuna Axa, a cedat și Bulgariei Cadrilaterul. „Bietul Cadrilater a fost o jertfă mai mult, și încă o jertfă inutilă, pe altarul Transilvaniei“, scria și Manoilescu. Nici măcar ungurii nu au fost mulțumiți, dorind un teritoriu mai întins din România, Pal Teleki, prim-ministrul, fiind descris ca „zdrobit sufletește“ după întoarcerea de la Viena.

Textul arbitrajului de la Viena era, în teorie, unul cu puncte relativ generoase. Mai precis, românii din zona cedată primeau cetățenie maghiară și urmau să fie tratați ca toți ceilalți și integrați în noul stat. Cei care doreau să rămână cu cetățenie română trebuiau să plece în România. După ocuparea regiunii, trupe militare sau paramilitare ungurești au declanșat măcelul în rândul populației civile. Au căzut victime români, evrei și țigani. Sunt foarte cunoscute masacrele de la Ip sau Trăsnea. Cedarea acestui teritoriu Ungariei, atât de ușor, a dus la reacții de un tragism aparte în rândul populației și mai ales al intelectualilor români. Românii erau revoltați că foștii aliați sau alte state din Europa nu au sărit în ajutorul României. Oamenii erau indignați și de pasivitatea liderilor de la București, inclusiv a Regelui. Uneori, atitudinea de protest lua accente tragicomice: „Se povestea că un ofițer apăruse de curând la o paradă în haine civile. Cerându-i-se să-și explice gestul, a răspuns: «Uniforma mi-e dată la curățat. M-am pișat pe ea, când am aflat cum a cedat guvernul nostru la Viena“, preciza Julian Amery, un agent secret britanic aflat în acele zile în Capitala țării...